

Motion till riksdagen 2022/23:1467

av **Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP)**

Sex- och samtyckeslyft för lärare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisning i sexualitet och samtycke för yrkesverksamma lärare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Varje barn har rätt att växa upp fri från sexuella övergrepp och trakasserier. Varje barn har rätt att utveckla sin sexualitet och få kunskap och verktyg för att njuta utan att skada andra. Skolans sexualundervisning måste handla om kroppar och graviditeter, könssjukdomar och preventivmedel. Skolans sexualundervisning måste också inkludera frågor om olika sexualiteter, om relationer, om makt, våld och om samtycke. Skolan är den plats där vi som samhälle kan se till att barn får med sig den kunskap de behöver i livet. I en tid när våldspornografin är allt mer lättillgänglig för barn i allt yngre åldrar måste vi se till att barn inte lämnas ensamma att lära sig av det som i praktiken är filmade övergrepp. Alla lärare behöver få utbildning om ämnesområdet. Barns möjlighet att få upprättelse vid sexuella trakasserier i skolan måste stärkas.

Viktiga reformer mot en samtyckeskultur är gjorda

Samtyckeslagen trädde i kraft 2018 och innebär att det nu även i lagen anses vara våldtäkt att ha sex med den som inte deltar frivilligt. Ömsesidigheten vid sexuella relationer och varje människas sexuella integritet sätts i centrum i lagstiftningen om våldtäkt. Miljöpartiet arbetade för detta i över tio års tid sida vid sida med aktivister och jurister som sett det orimliga i gångna tiders logik. Nu läggs också ansvaret för att försäkra sig om att den person som man har sex med verkligen vill vara med hos var och en som inleder en sexuell samvaro med en annan människa, där det hör hemma. Även de 70 procent kvinnor som vid en våldtäkt drabbas av så kallad frozen-fright ska skyddas enligt lagen, liksom de som överraskas efter att till exempel ha somnat på en fest. Är signalerna tvetydiga behöver man visa större aktsamhet.

Brottsoffermyndighetens undersökning visar att förståelsen för vad samtycke är idag brister bland unga. Så många som 17 % av de unga killarna i deras studie ansåg att samtycke till sex per automatik förelåg när två personer har en relation. Detta trots att våldtäkt inom äktenskapet varit brottsligt sedan 1965, och att en relation mellan offer och gärningsman inte längre ansetts vara en förmildrande omständighet sedan 1984.

Skolan har en central roll i att rusta eleverna med de kunskaper som de behöver för att bli väl fungerande samhällsmedborgare. Miljöpartiet har i regering reviderat skolans läroplan så att ämnesområdet nu inkluderar centrala frågor som samtycke, pornografi m.m. under det nya namnet *sexualitet, samtycke och relationer*. Särskilda satsningar har gjorts mot sexuella trakasserier och i januari 2017 förtydligades bl.a. att skolorna måste ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

För att undervisningen i sexualitet och samtycke ska förbättras och vara likvärdig behöver lärarnas kompetens utvecklas.

Sexualitets- och samtyckesundervisning för alla lärare

Skolinspektionens granskning av sex- och samlevnadsundervisningen visade att lärarna behöver bättre stöd och verktyg när det gäller arbetet med sex- och samlevnadsfrågor. Rapporten visar brister i undervisningen bland annat vad gäller normer och hbtq-frågor. Det systematiska utvecklingsarbetet kring sex- och samlevnadsfrågor behöver förbättras och elevernas delaktighet i undervisningen behöver öka.

Skolverket har tagit fram en serie stödmaterial om sex- och samlevnadsundervisning för bl.a. grund- och gymnasieskolan. Dessa stödmaterial riktar sig till lärare och övrig personal i skolan och ger vägledning för hur innehållet i kurs- och ämnesplaner tillsammans med frågor om jämställdhet, normer, sexualitet och relationer kan integreras i ämnesundervisningen. Stödmaterialen synliggör också ansvaret och möjligheterna att koppla undervisningen om sex och samlevnad till skolans arbete mot kränkningar och trakasserier.

För att säkerställa en likvärdig undervisning i sexualitet, samtycke och relationer drev Miljöpartiet igenom att alla lärarstudenter ska få undervisning i sex och samlevnad på lärarutbildningen. Eftersom kvaliteten i undervisningen blir som bäst när den är integrerad i alla olika ämnen, behöver också alla lärare få verktygen att undervisa i ämnet utifrån sitt ämnesområde. Undervisningen behöver ha ett våldsförebyggande likväl som normkritiskt perspektiv och behandla fakta om själva industrin, vad den står för, hur den ser ut, ge kunskap om människorna som utnyttjas inom industrin liksom hbtqi-frågor, samtycke i praktiken och hedersrelaterade frågor.

Det är en viktig seger att de lärare som i framtiden utbildas kommer att få med sig dessa kunskaper. Det blir samtidigt uppenbart att de lärare som redan idag arbetar ute på skolorna också behöver ett kunskapslyft om vi inte vill vänta i 40 år på att detta ska ge den effekt vi efterfrågar. Regeringen bör därför säkerställa att alla lärare som redan är verksamma och som undervisar eller borde undervisa i ämnesområdet också får de kunskaper som de behöver för att alla elever ska få de kunskaper de behöver med sig, t.ex. inom ramen för det kommande professionsprogrammet för lärare.

